

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravištvu (administracija) in ekspediciji, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 3/4. uri popoldne.

Štev. 72.

V Ljubljani, v četrtek 31. marca 1887.

Letnik XV.

Vabilo na naročbo.

„SLOVENEČ“,

edini katoliško-konservativni slovenski dnevnik

velja za Ljubljano pri opravištvu ali v „Katol. Bukvarni“ prejeman:

Za celo leto predplačan	12 gl.
„ pol leta	6 „
„ četrt leta	3 „
„ jeden mesec	1 „

Za pošiljanje na dom se računi 10 kr. več na mesec.

Po pošti prejeman za vse avstrijske dežele pa velja:

Za celo leto predplačan	15 gl. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Opravištvu „Slovenca“.

Državni zbor.

Z Dunaja, 30. marca.

Bankina pogodba.

Poslaniška zbornica je danes v drugič razpravljala bankino pogodbo ter se je imela odločiti, ali pritrdi od gospodske zbornice sprejeti spremembi, vsled ktere delničarjem pripadajo 7 odstotne obresti, ali pa ostane pri sklepu, da smejo te obresti znašati samo 6 odstotkov. Poslanec Derschatta je tudi danes zagovarjal 6 odstotne obresti in konečno postavil predlog, da naj poslaniška zbornica ostane pri svojem sklepu. Pritrkavala sta mu Menger in Plener, ki sta pa govorila o vseh drugih rečeh, kakor pa o banki, in vlado odgovorno delala za vse, kar je in kar ni. Ministru Dunajevskemu zato ni bilo težko nasprotnike zdatno zavračati in jim dokazovati, kako si sami sebi nasprotujejo.

Za ministrom je govoril še Steinwender v enakem smislu in potem je besedo poprosil Herbst in podpredsednik grof Clam je že izrekel, da naj govori, ko ga njegov tovariš, drugi podpredsednik

Chlumecky opomni, da si je k formalnemu obravnavanju besede izprosil poslanec Pleva. Po opravištvu redu se mora za formalno obravnavanje vsaki čas dati beseda, samo med govorom ne. Ker Herbst še ni govoril in je bil Pleva že pred njim pri predsedništvu oglašen za besedo, imel je grof Clam prav, ko je izrekel, da ima pred Herbstom poslanec Pleva besedo v formalni zadevi. Pleva predlaga konec razprave, kar je med levičarji napravilo silen hrup in vrišč. Predsednik Clam je zvončkal in skušal govoriti, pa zastoj; med strašanskim, prav pouličnim kričanjem levičarjev ni bilo slišati predsednikovih besed, le ustnice njegove so se gibale v znamenje, da predsednik govori. Še le ko se je dr. Rieger s svojim močnim glasom levičarjem zagrozil „Achtung vor dem Präsidenten — spoštujte predsednika“ — se je divji krik toliko polegel, da je mogel grof Clam govoriti in Plevov predlog spraviti na glasovanje, pri katerem je bil, se vé, da sprejet z veliko večino. Potem je govoril dr. Herbst in večini zlasti očital, da je ona kriva, ako se je reč tako dolgo zavlekla in smo sedaj v takem položaji, da si ne moremo pomagati.

Prav dobro je poročevalec Bilinski zavračal predgovornike in zlasti dr. Herbst ter dokazoval, da je res manjšina kriva, ako se je reč zavlekla, ker ni hotela pretresati njegovih prvih predlogov. Prav dober je bil tudi opominj njegov na ravnanje večine leta 1878. Tedaj je bila namreč večina po resnem prevdaru sklenila 6 odstotne obresti, pa je brez ugovora od svojega sklepa zopet odstopila, ko je gospodska zbornica sprejela 7 odstotkov. Letos se je le po naključju našla večina za Derschattov predlog, ako toraj zdaj večina pritrdi gospodski zbornici, se ji pač ne more očitati komedija, in govorniki naj bi si bili raje l. 1878 izbrali za zgled.

Ko je končal, predlagal je štajarski kmečko-liberalni poslanec Posch ustmeno glasovanje, češ, da naj se pokaže, kateri poslanci glasujejo za banko, in kateri za kmečke davkoplačevalce. Predsednik dr. Smolka je govornika zaradi tega pokaral, in protestiral zoper navedeni razlog, ker se pri glasovanju poslancem ne sme delati nobena sila. Sicer je pa

za Poschev predlog vstala tudi desnica, kar je med levičarji zbudilo glasno strmenje, ker so mislili, da jo bodo perfidne besede Poscheve oplašile. Pri ustmenem glasovanju bil je Derschattov predlog zavržen s 164 glasovi proti 134 in pogodba sprejeta po sklepu gospodske zbornice.

Dasi je bilo že polutreh popoldne, ko je bila dovršena prva točka dnevnega reda, je predsednik vendar nadaljeval sejo in pričel razpravo o preskrbovanji vojaških vdov in sirot, ki bode pri vsem tem težko dovršena pred prazniki.

Govor g. poslanca V. Pfeiferja.

(Konec.)

K davkom moramo brez dvoma prištevati tudi vojaške takse, s katerimi se morajo plačevati pokojnine in siromaščine po postavi z dné 13. junija 1880, zato se odsek ni mogel odločiti, da bi vojaškemu fondu taks naložil še večja bremena. Moral je zavreči vse druge zahteve — akoravno so vredne, da bi se na-nje oziralo — toraj izključiti iz postavnega načrta vdove in sirote, kojih moške in očetje so že v pokoji.

Ko bi se brambeni odsek hotel ozirati z današnjo postavo tudi na vdove in sirote že vpokojenih vojaških oseb, potrebovali bi na leto prime-roma štiri milijone več, kakor je potreba po tej postavi. Tako pa bi se zavrgla postava vsled denarnih posledic, akoravno jo vojaške družine željno pričakujejo; to pa ni naš namen. Vsi enako želimo, razširiti dobrote te postave, kolikor mogoče, in ta želja je razvidna iz resolucije, ki tirja od vlade, da prevdari, kako bi se preskrbele vdove in sirote častnikov in moštva stoječe armade, mornarice in domobrancev, ki so izključene iz postave. To neenako ravnanje je na videz trdo, vendar se ne dá odstraniti, ker se moramo ozirati na koristi davkoplačevalcev. Blagovolite tudi pomisliti, da se postava dné 15. aprila 1873, ki je precej zvišala plačo civilnim uradnikom, tudi ni ozirala na služabnike, ki

LISTEK.

Gledišča solnčna in senčna stran.

(Govoril v „Katoliški družbi“ A. Kalan.)

(Dalje.)

II.

Vzemi citre, pojdi po mestu okrog ti pozabljeni vlačuga, lepo poj in ponavlaj svoje pesmi, da te bodo pomnili!
Izaja 23. 16.

Ob svojem času, sem rekel v prvem delu, si je bila dramatična umetnost svojega važnega pomena in je spolnovala svoj vzvišeni namen. Žal, da ob svojem času, a tisti časi so minoli; dandanes je gledišče zgrešilo svoj namen, dramatik so pozabili na njegov važni pomen. In kolikor bolj uzorna je bila poprej dramatika, toliko globeje je padla, ko se je v slabo sprevrgla. Gledišče svetu govori: „Corruptio optimi pessima.“ Krščansko podlago so dramatik spodmaknili; iz rojstne hiše so jo zvalili, sedaj pa bega po svetu brez pravega namena — izgubljena in bega tudi tiste, ki se ji vržejo v naročje!

Tega se žalostni prepričamo, ako presodimo namene, ktere zahteva nemški dramatik od nje. Gledišče naj:

1. Krepi vero in daje postavam potrebno moč.

Tako je res bilo v cvetoči grški dramatik; ta namen je res izpolnovalo gledišče pri krščanskih dramatikih koncem srednjega veka; tega nas je prepričala njegova zgodovina. A dandanes? Vem, da bi se mi smejali, častita gospôda, vem, da bi me milovali, ko bi vam trdil, da tudi dandanes gledišče krepi vero. Dandanes dramatik večidel mislijo, da izhajajo lahko brez vere; zato se vera v njih delih več ne imenuje, ali le takrat, kader jo smeš ali zaničujejo. Gledišče je, kakor mnogo drugih naprav, dandanes veri sovražno ali vsaj indiferentno. — Morda me kdo vpraša po dokazih zato? Ni mi jih treba iskati daleč po tujih glediščih, dasi bi jih tudi od tam lahko mnogo zaznamoval. V dokaz navedem le slučaj, ki se je zgodil — ni še ravno mnogo let od takrat — v Ljubljanskem gledišču, kateri bo morda gospôdi še v spominu. Nemški komik je pri predstavi pel kuplete; med drugimi stavi tudi uganjko: „Was ist flüssiger als das Wasser?“ — in odgovori:

„Der Papst, weil er überflüssig ist.“ — S tem je na najgrši način žalil vrhovnega katoliškega poglavarja. In kaj mislite, da so se Ljubljanski katoličani, pričujoči v gledališču, kaj razžaljene čutili? Morda so svojo nevoljo naznanili s sikanjem, ali vsaj z molčanjem izrazili, da jim ni prav? Ne; ploskali so, odobraval to psovko s takim vriskajočim šumom, da bi se bilo skoro gledišče podrlo. — Res da je bil dotični igralec zaradi tega par dni pod ključem; toda ko se zopet prikaže na oder, ga občinstvo burno pozdravi in obsujejo ga z venci in šopki mučenca za sveto stvar! To je faktum! Ne vem, koga bi pri tem bolj miloval, skoro da Ljubljansko glediščno občinstvo, ki je odobraval, da iz tujega prišli človek v popolno katoliški deželi smeši papeža; igralcu ne zamerim toliko; on je svoje občinstvo že poznal, da si je bil svest vspeha s svojim nizkotnim kupletom. Zares podlo in sramotno se mora nam to zdeti, če se ozremo na vpliv, ki ga ima vedno papeštvo do človeške družbe. — Tako se v gledališčih krepi vera; zares tacih prijateljev veri nas Bog obvaruj!

Pri nevernih Grkih so bile dramatične igre verskega značaja; in gorje pesniku, gorje igralcu, ki bi

so že prej bili v pokoji. Sicer resolucija ne bo mnogo onim pomagala, katere smo danes prezrli, vendar se morejo nekoliko tolažiti, da se vedno dobi denar za vojaške namene. Upati smejo, da se jim dovoli zboljšanje, kedar bolj narastejo dohodki iz vojaške takse.

Jaz srčno privoščim to zboljšanje; da bi pa takso zvišali ali davkoplačevalcem naložili novo breme, tega ne morem opravičiti pri davkoplačevalcih, ki že tako zdihujejo pod težo drugih davkov. Če postane vojaški zaklad taks dovolj velik, da izpolni denarne zahteve, katere mu stavi postava, potem smemo biti z njim zadovoljni. Vendar se bojim, da bode v resnih časih preslab in nas morda neprijetno iznenadi, kakor smo se nedavno vdali iluziji, da črna vojska ne bo povzročila posebnih stroškov. in vendar smo morali dovoliti strahovito svoto 7 milijonov za obleko črne vojske. (Prav res!)

Ne vdajmo se prevari: pri veliki mobilizaciji ali za časa daljše vojske ponehata kupčija in promet, usahnejo davčni viri, nasprotno pa rastejo stroški, množi se izvanredno število pomoči potrebnih, in z navadnimi sredstvi ne moremo shajati. Pomisliti pa moramo tudi, da bodo oni, ki ne postanejo deležni današnje postave, vsled žalostnega položaja in vedno rastoče draginje prisiljeni, ponavljati svoje prošnje. Tudi drugi potrebni iz nevojaškega stanja — n. pr. vdove, katerih možje so bili v 6., 7., 8., 9. vrsti — se bodo oglasili. Kako bi mogli tem opravičenim zahtevam zadostiti brez škode za državni zaklad, to je važno vprašanje, s katerim se morajo pečati dotični krogi. Priporočil bi, da se osnuje fond z doneski vseh državnih služabnikov. Pri tem vprašanju je poleg denarnega momenta važen tudi etični, ker si je vpokojeni državni služabnik svest, da je tudi sam donášal sredstva za pokojnino. Nasprotno bi pa tudi davkoplačevalci v sedanjih slabih časih, ko ne moremo kmalo pričakovati boljših razmer, z veseljem pozdravljali to olajšavo, posebno, ker je boj za obstanek vedno kruteji, vedno čutljivejši, da celó neprenosljiv. Če hočejo državna uprava in narodni zastopniki olajšati kruti boj ter oživiti zavest pravičnosti proti vsem, proti davkoplačevalcem in onim, ki so vredni pokojnine, potem se morajo protiviti rastoči pokojnini, ne da bi krajšali državnim služabnikom pridobljene pravice. Že v novembru l. 1881 trdila je vlada, da se peča s tem vprašanjem in da bo zbornica predložila predloge o novem pokojninskem sestavu. Te obljube do danes ni vresničila, zato spomnim vlado na to. Obžalujem, da ni navzoč zastopnik finančnega ministerstva, ktero ta postava v prvi vrsti zadeva. Sicer bom glasoval za postavni načrt, akoravno se ne strinjam z določbami o pokojninah in siromaščinah zaradi prevelikega razločka med 200 in 2000 gld., oziroma med 40 in 250 gld. na leto. Prosim visoko zbornico, da prične nadrobno posvetovanje o tej postavi. (Pohvala.)

Pogled v Nemčijo.

I.

Tedni so že minuli od kar so končane volitve v nemški državni zbor. Kar obstoji nemška država, niso nemške volitve povzročevale toliko hrupa,

strahu in škode, kakor ravno zadnje. Londonski veliki vladni list je pisal nekaj dni pred volitvami, da bi si marsikteri prej želel vojsko, ko bi moral še nekaj mesecev živeti v enakem strahu. Kajti edino le vojska mogla bi končati vznemirljivo negotovost, ki je hujša od smrti.

Naravno je toraj, da je človek radovedno pričakoval odprtja državnega zbora in prestolnega govora 3. marca, ki bi imel pojasniti peréča vprašanja. A o tem je bral minister v prestolnem govoru le kratek stavek: „Odnosaji nemške države do vnanjih držav so danes ravno isti, kakor ob odprtju prejšnjega državnega zbora.“ In če prečitamo prestolni govor dné 25. novembra 1886, najdemo tudi tam zagotovilo „o prijaznih in povoljnih razmerah med vsem vnanjimi državami“. Ker se toraj od 25. novembra l. l. niso predrugačile razmere, nastane vprašanje: čemu toliko krika in grožnje z vojsko? Res, da trocarska zveza ni na trdni podlagi, vendar je ruski car pri mnogih prilikah pokazal svojo miroljubivost. Kakor pa se razvidi iz najnovejših dogodkov, zatrobil je Bismark v bojni rog le zarad septenata, za katerim je skrival druge namene. Osiveli Viljem, grof Moltke in Bismark posegli so v volilno borbo, da omeščajo katoliške volilce. Po Nemčiji se je razlegal glas: Septenat zagotavlja nam mir! Nastalo je vprašanje, volilna parola: septenat ali — trienat. In kaj je Bismark skrival za septenatom? Septenat je bil Bismarku le sredstvo do namena. Prišel je trenutek, ko je mogóčni knez hotel vresničiti svojo željo, namreč zvariti „srednjo stranko“, vladi zanesljivo pomoč, in s to uničiti „prostomislljake“ ter razrušiti „rudeči stolp“ katoliškega centra. Ko bi se bil knez potegoval le za septenat in ljubi mir, treba bi mu bilo počakati le do tretjega branja in zmagal bi bil, če tudi z neznatno večino. Ne bilo bi mu treba iskati pomoči pri Leonu XIII., niti vznemirjati svetá z vojnim krikom.

Je li Bismark dosegel svoj namen? Strah pred vojsko vzbudil je marsikterega volilca, da je storil svojo državljansko dolžnost. Nekaj stotisočev novih volilcev je prihitelo na volišče, ne da bi požrtovalno dovolili 41.000 vojakov in 40 milijonov novih davkov, marveč da odločijo: vojska ali mir. Naravno je, da je konservativno-narodnoliberalna volilna skupina pritirala največ novih volilcev na volišče. Tudi opozicija nima stare podobe. Število katoliških volilcev se je pomnožilo, voljeni so večinoma prejšnji poslanci ali od njih priporočeni nasledniki; le stranka prostomislljakov je zgubila pri prvem naskoku tretjino svojih sedežev. Bismark gotovo ni niti sanjal, da se centrum vrne kot najmočnejša frakcija v državni zbor. 11. januarija t. l. je zaničljivo vprašal Windthorsta: je li gotov svojih bavarških tovarišev? In vendar sedi zopet 33 Bavarcev v centru. Še manj je pričakoval Bismark, da tudi druge ostane centrum nerazrušljiv. Se li more kanceler tolažiti s tem, da je prostomiselska stranka izgubila toliko svojih sedežev?

Bismark sovraži to stranko. Zde se mu skrivni republikanci; v resnici pa so možje z določenimi načeli. Da si nam ta načela niso všeč, vendar je to pomenljivo, da navzlic nepovoljnim razmeram niso sprevrgli svojega prepričanja. Gledé na poraz pristo-

si bil drznil zoper vero govoriti ali bogove na odru zaničevati. Ti pagani obsojajo današnji svet, ki tudi na odru smeši človeštvu najsvetejše in najdražje svetinje. Kdo bi mogel naštetati vse gledališke igre, ki se veri rogajo, če bi začel pri Lessingovem „Natanu“ in bi pregledaval dramatično literaturo do danes v slaboznanih spolzlih francoskih veselih igrah. Naravnost se napada velikrat vera in versko življenje, a kolikrat od strani; posebno s tem, da se poveljujejo brezverski junaki na odru. Pogosto berem, da igrajo v Ljubljani Mayerbeer-ovo opero „Der Prophet“, in kdo ne vé, kako se v tej igri ponižuje in smeši katoliško bogočastje?

Tako se kaplja za kapljo vlija strup v srce nepokvarjenih gledališnih obiskovalcev, ki jim kmalu ostrupi njih versko prepričanje ter jih vrže nejeveri v požrešno žrelo. Oj marsikomu so se ravno pri takih igrah jeli vzbujati dvomi o verskih resnicah, ki najdejo svojo rešitev v brezverstvu. O kdo našteje vse gorje toliko ljudi, katere je oslepil zunanji lažnjivi blišč naših gledališč, katere so tu poveljevalne strasti omamile, katere je zvalil za seboj greh, ki so ga jim na odru slikali v tako prikupljivih podobah, ki so s čednostjo tudi vero zapravili, z vero pa svojo

srečo. Kdor bi hotel to popisovati, moral bi tudi pisati grozne romane, pretresujoče drame, seveda ne za zabavo, mar za resno svarilo.

Kako se mora toraj človeku smiliti mladina, ktero starši ali varuhi vodijo v gledališče k takim predstavam; kake pojme da imajo taki ljudje ob otročji vzgoji, to nam prozaistom ostane nerešena uganjka.

Kjer pa vera, kjer toraj božji zakoni nimajo veljave in spoštovanja, kako veljavo naj imajo človeške postave pri takih ljudeh?

2. Gledališče, pravijo dramatik dalje, je šola praktične modrosti in vsak dan jega življenja; v gledališči naj si človek nabira nazorov in vodil, katerih se ima držati v svojem življenji. V tem moramo pritrditi dramatikom; res v gledališči se uče obiskovalci praktične modrosti. A kaka je ta modrost? Prekrasno in prerresnično jo opisuje že sv. Gregor papež. (Lib. Moral.): Modrost svetá je ta-le: „Zakrivaj s slepili svoje srce; z besedami zakrivaj njih pomen; kar je napačno, trdi, da je pravo, in narobe, kar je pravo, dokazuj, da je napačno. — Te modrosti se učijo mladeniči; celó otroci za stavo. Kdor to modrost razume, lahko druge

mišljakov smemo trditi, da sta zmagala lizunstvo in veternejstvo. Iz tega vzroka smemo zadnjo Bismarkovo zmago pri volitvah imenovati Pyrrhovo zmago.

Politični pregled.

V Ljubljani, 31. marca.

Notranje dežele.

O odlikovanji ministrov z redovi razni listi mnogo pišejo ter vsak s svojega stališča razpravlja političnovožni dogodek. Gotovo pa je, da je odlikovanje dokaz zaupanja krone do ministerstva in nov povod, da se ministerstvo naslanja na desnico. Z levico je pravo prijateljstvo nemogoče, kajti stranka Schmeikal-Knotz ostane sedanjemu ministerstvu vedno nasprotna. — Narodi, katerih zastopniki sedé na desnici, ne potrebujejo nobenega strankarskega ministerstva, marveč želé, da se vresničijo ona načela, ktera je Taaffejev kabinet v prvem prestolnem govoru naznanil kot svoj program.

V gospodski zbornici je naznanil vitez Schmerling, da bo po Velikinoči vtemeljil svoj predlog o jezikovni naredbi ministra dr. Pražaka. Ker toraj levičarji ne morejo vreči niti Taaffeja niti Dunajevskega, lotili se bodo Pražaka. Nj. ekselence vitez Schmerling ima čez praznike mnogo časa, da pomisli, kje in kako bo zgrabil svojega nasprotnika. Mi upamo in tudi trdimo, da Schmerling ne bo še tako hitro vrغل kabineta.

Avtstrijska zbornica poslancev ima jutri zadnjo sejo pred Veliko nočjo, gospodska zbornica pa v ponedeljek. Prva seja poslaniške zbornice po Veliki noči je določena na 21. dan aprila. Obravnavala bo najprvo katehetsko postavo in nato takoj budget.

V nedeljo je nenadoma umrl na Dunaji vitez J. M. Teuschl, podpredsednik Tržaške trgovinske zbornice. Peljal se je na Dunaj kot zastopnik Tržaške trgovinske zbornice, da se z vlado dogovori o stavbah in upravi novih skladišč v Trstu. V trgovinskih zadevah je bil veščak. Trgovinska zbornica je sklenila, da prepelje ranjcega telesne ostanke v Trst. Teuschl je bil svoje dni tudi Tržaški poslanec ter ud deputacije Tržaške trgovinske zbornice, kateri je cesar 22. decembra 1881 rekel pomenljive besede: „Obžalujem, da so Tržaški poslanci fakijsni nasprotniki Moji vladi. To ni več narodna, marveč fakijsna opozicija.“

Česka deputacija iz Šlezije se je poklonila v torek ministru Taaffeju, Pražaku, Dunajevskemu, Bacquehemu, Gautschu in predsednikom desniških klubov. Izročila jim je spomenico, v kateri razložé želje in tirjatve Čehov v Šleziji. Deputacija je bila povsod prijazno sprejeta in upa, da vlada podprži gimnazijo v Opavi, ktero je sedaj podpirala „Česka Matica šolska“.

Hrvaški deželni zbor je imel 29. marca zadnjo sejo. Na dnevnem redu je bilo tretje branje postave o odstavljivanji sodnikov. Večina je potrdila postavo, nato predsednik zaključil sejo za nedoločen čas.

Vnanje države.

Po **ruskih** (?) virih pišejo „Times“, da vseslovanski komité noče več denarjev izdajati za rabuke v Bolgariji. Izdali so baje že nad milijon za take poskuse, a dosegli niso ničesa. — Iz Petrograda hoče vedeti angleški list, da vojni minister sklepa pogodbe za nosilnice, zdravila in ranocelniška orodja. — Krapotkin, ruski anarhist, se je preselil iz Gèneve v Pariz, in sedaj tam izdaja svoj anarhističen list „Revolte“. Sedem let ga je izdajal v Genovi. Na Francoskem je bil list prepovedan,

zaničuje in se visoko nad njimi povzdiguje; kdor tega ne zná, ah, takega omejenega trpina svet miluje. Ta modrost ukazuje, da naj hrepenimo po imenitnih časteh, in ko jih dosežemo, se z njimi preširni ponašajmo! — Ako te kdo razžali, stokrat mu s hudim povrni! Ako čutiš moči dovolj, ne umakni se nikomur, ako pa veš, da si še preslab, da ne moreš doseči, se pa po mačje potuhni in skrivaj! . . .“ Tako popisuje Gregor, papež tega sveta modrost; in uprav te modrosti učijo se dandanes ljudje po gledališih; in kakor njih življenje kaže, ne hodijo zastoj v šolo.

3. Gledališče, pravijo dalje, je ogledalo, v katerem gledamo zgodovino človeštva, ki nam kaže dela naših prednikov, in sicer plemenita zato, da se zanje navdušujemo, zlobna pa nam v svarilen vzgled. — Toda dandanes gledališni pisatelji zgodovino sproti delajo, kakor jim ravno služi v igri. Magacin, hranišče, pravijo, je zgodovina, kjer si domišljija umetnikova nabira snovi, jih izbira in prireja za svoje namene. — Vem sicer, da je „licencia poetica“ velika, a brez mejá vendar le ne sme biti.

Kako se zgodovina po gledališih uči, kaže nam prav jasno Göthejev „Götz von Berlichingen“, po-

sedaj se pa vrednik preseli v Pariz; po obstoječih tiskarskih postavah mu tega francoska vlada ne more zabraniti. List ima 8000 naročnikov; posebno radi ga beró delavci. Njegovo načelo je: uničevanje vsake oblasti, naj bo v tej ali one obliki, vničenje zakona, toraj tudi verozakona. Glavni vrednik listu je velika meščanka Louiza Michel. Ona slavi v tem listu vsakovrstna zločinstva, ktera se zgodé iz navedenega namena. Sredstva za dosego namena so: nož, samokres, petrolej, dinamit itd. Družba ima svoje ude: mirne in nasilne. Ti poslednji se pečajo z razdiranjem in rušenjem, kakor je bilo to sklenjeno v Londonu leta 1881. Mirni se pečajo s propagando, ter razširjajo načela društva. Vsako soboto zvečer se shajajo k posvetovanju. Imajo po več skupin pod raznimi imeni v različnih evropskih deželah in mestih. V novejših časih se pazno ozirajo tudi na vzhod, posebno na balkanski poluotok. Tu se jim zdi polje prav ugodno, in iznenaditi hočejo svet z dogodjaji. Sedaj imajo podružnice v Bukareštu, v Bolgariji in na Srbskem. — Ruski nihilisti so se do sedaj kazali samo kot liberalci, ustavoverci. Ali sedaj je krinka odpadla. Nihilistični listi „Revolte“ in „Zemlja i volja“ prestopila sta popolnoma v tabor anarhistov. Poleg komunističnih načel govoré tudi o antipatriotizmu. „Revoleté“ piše, da rodoljublje ima pomen samo za bogatine itd. — Ruska revolucionarna stranka je baje izročila caru spomenico s predlogi ruske konstitucije, češ, da je potrebna.

Iz *Sofije* se poroča, da bolgarski regentje v kratkem skličejo sobranje in zopet nasvetujejo princa Aleksandra Battenberga kandidatom za bolgarski knežji stol. Celó zvest pristaš sedanjih regentov, „Pester Lloyd“, svari svoje bolgarske prijatelje, naj tega ne storé. Kajti Evropa se je že zdavnej odločila proti Aleksandru. — Poleg Battenberga imenujejo zopet kot kandidata princa Koburskega. — „Pester Lloyd“ sodi, da je popotovanje Stojlovo v zvezi s kandidaturom princa Oskarja Švedskega. — V Varni so prišli na sled novi zaroti. Prijeli so devet častnikov, tri vojaške gojence in dvajset podčastnikov. Poveljnik družin (domobrancev) v Varni, kapitan Koradžov, je odstavljen in zatvorjen, načelnik brzojavnemu uradu v Varni, Stoterev, je zbežal.

Papežev odposlanec msg. Galimberti je zapustil *Berolin*. Kakor smo že omenili, pogovarjal se je Galimberti pred odhodom z dopisnikom „Köl. Ztg.“ ter mu rekel: „Po novih postavah so katoliški cerkvi dovoljeni vsi bistveni pogoji, ki so potrebni za cerkveno prostost, neodvisnost in upravo. S tem ne morem reči, da so se po novi postavi spolnile tudi vse manjše želje. Glavna stvar je, da je dovolila cerkvi vse važne in temeljite točke — celó v višji meri, kakor smo pričakovali — in da je tudi odstranjen vzrok mejsobojnih prepиров. Vse prihodnje pridobitve moramo doseči po prijateljskem potu diplomacije. Novi položaj bodo razumeli tudi zastopniki cerkvenih pravic v zbornici in v časnikarstvu. Kajti dokler se ne sporazumeta centrum in vlada, ne bodo se spolnile manjše želje.“ — Galimberti je priznal, da so razmere med prusko vlado in Vatikanom najboljše, kar kaže njegovo poslanje k slavnosti devetdesetletnice cesarja Wiljema. Galimberti se je v Berlinu večkrat razgovarjal z vodjami centra ter jim razložil misli sv. stola.

„Nord.“ piše o dogovorih med *Francijo* in *Nemčijo*: „Nemški listi kot n. pr. „Köl. Ztg.“ in „N. Fr. Pr.“ že nekaj časa govoré prav slastno o zvezi med Francijo in Rusijo, ki se sklepa v Parizu. Po naših mislih bi razžalili svoje čitatelje in prenizko cenili njihovo bistroumnost, ko bi jih svarili pred takimi početji; tudi na vire tega govorenja se nismo hotli ozirati. Ker pa ni dovolj, da le molčimo, moramo reči, da smo v položaji, vse domnevanje imenovati ničevo.“

Francoska zbornica je izvolila za podpredsednika Spuller-ja z 223 glasovi proti Andrieux-u, ki je dobil 209 glasov.

sebeno pa Schillerjev „Don Carlos“. Kdo bi si mogel bolj neresnično podobo v španski zgodovini 16. veka vstvariti, kakor jo vidimo v tej tragediji. Stoletje, v katerem je živela na Španskem Terezija svetnica, v katerem je španski dvornik Franc Borgia zapustil dvorno življenje in se v celico zaprl, tako stoletje slikati, kakor se godi v tej igri — to je že več nego pesniška licencija. Zgodovinski „Don Carlos“ je Schillerjevemu prav malo podoben; zgodovini ni znana njegova pregrešna ljubezen do mačehe, sploh tisti liberalni nazori toraj svetu še niso bili znani, s kterimi se v igri slika ta junak.

In kdo je namen in zgodovino samostanov bolj zlovoljno grdil, kakor uprav gledišče? Kako da se duhovniki slikajo v igrah, je vsakemu znano; večidel kakor ljudje, ki so popolno zadovoljni, da so le — siti. Tu si svet nabira sovraštva do duhovnov, posebno redovnikov; kdo tu vpraša, ali je zgodovinsko ali ne? In mnoge igre, ktere se zovejo zgodovinske, večidel tako obravnavajo svoje predmete. Zares, gledišče je ogledalo zgodovine, pa tako, ki nam kaže, kakošna zgodovina ni. (Dalje prih.)

„Kreuzzeitung“ misli, da vtegne biti *nemški poslanik* v Rimu kot naslednik Keudellu Radovitz ali pa Schweinitz.

Belgija se pripravlja, da ohrani svojo nevtralnost ob času vojske. Trideset Kruppovih topov je ta teden prišlo v Antwerpen, da jih razpostavijo po trdnjavah prve vrste. Treba je še kakih 100 topov, da so trdnjave oborožene. Zadnja leta je Belgija malo storila za vojsko in obrambo. S trdnjavami hoče Belgija zavarovati érto ob reki Maas, kar je baje svetoval zvedenec v narodnem gospodarstvu, Molinari.

Listi poročajo, da se je preosnovalo *italijansko ministerstvo*. Vstopila sta Crispi in Zanardelli. Kabinet bo sestavljen: Depretis prevzame predsedništvo in začasno vnanje zadeve; Crispi notranje; Magliani finance; Bertole Viale vojsko; Brin mornarstvo; Saracco javna dela; Zanardelli pravosodje in Grimaldi kmetijstvo. Mesto za nauk in bogočastje je še prazno. Crispi se je pogovarjal s kraljem. Kakor poroča „Italie“, prisežejo danes novi ministri.

V *španski zbornici* je odgovoril minister Castillo na neko interpelacijo: Zarote so v Španiji kronična bolezen. Vlada pozná vse skrivne načrte zarotnikov in ima tudi sredstvo, da vzdrži red. — Canovas in drugi vodje opozicije nato izjavijo, da bodo vse stranke podpirale vlado.

V *angleški spodnji zbornici* je rekel Balfour, da sme po novi irski kazenski postavi sodnik zaslišati priče, tudi če zatoženec ni navzoč. Za potrebne slučaje se lahko vstavijo porotne obravnave. Novi postavni načrt določuje, da se more pravda vršiti tudi na Angležkem, če je potrebno; to pa le zaradi umorov in posilnih napadov v stanovanja.

Policija je hotla prijeti *irska* duhovnika Ryana in Kellerja, ker pri neki pravdi nista marala priseči. Ryan je ušel in se sam oglasil v Dublinu. Policija ga je v vozu odpeljala v ječo v Kilmainhamu. Spremljali so ga lordmayor, nadškof Croke in poslanec O'Brien. — Keller je pisal v ječi: „Če moram tukaj ostati do smrti, nikoli ne bom storil, kar tirja od mene sodnik Boyd, namreč prisego. Ne morem zlorabiti zaupanja brezpravnega, pa vdanega naroda (irskega). Ko pride čas, če sploh pride v tem življenji čas prostosti, edina ostane mi želja, da tiho in skrivaj zapustim to ječo.“ — Uboga irska raja, ki trpi že stoletja pod vlado najbolj svobodoljubivega naroda! Najboljši irski možje zdihujejo po angležkih ječah; ni čuda, da Irec smrtno sovraži Angleža. V današnjih razmerah gotovo ni pametno tako strogo, vmes še tudi krivično postopati. Ali Anglež si je vedno enak. Povsod šunta; če more in kaže, tudi upornike podpira, če ne, jim saj daje zavetje, a doma dela krivično, dokler upor nastane, potem pa kruto in krvoločno. Izgled imamo na Irskem in v Indiji.

Abesinci bi baje ne imeli radi vojske z Italijani. Mislijo namreč, da bi potem kralj v deželi Soa, Menelik, potegnil z Italijani proti abesinskemu Nengušu.

Izvirni dopisi.

Z *Gorenjskega*, 28. marca. (Vremenski dopisniki in preroki.) „Podaj mi, bratec moj, rokó, — Pod milo pojdiva nebó“, s temi besedami bi te rad povabil, dragi bratec, da si z menoj ogledaš vzbujajočo se zemljo; pa bojim se, da bi dopisnik „izpod Grintovea“ v „razgledu po svetu“ prihodnjič tudi mene ne krenil, kakor je nekatere druge dopisnike, ki o vremenu dopisujejo. Mene pa včasih tudi taki dopisi zanimajo, če n. pr. berem, da je po hribih + 2° R. gorkote, med tem, ko na ravnem prezebamo pri — 7° R. mraza; ali če nam pišejo, da je — 20° R. mraza. Kako se bo kakemu Goričanu dvakrat dobro zdelo, da je pod milim obnebjem italijanskim! In kaj še le naj rečem o vrlih dopisnikih s Krasa, „kjer burja pihljá“, ki nam poročajo o snežnih zametih in njih nasledkih? To zanima priproste bralce bolj, ko dopisi o veselicah, „kjer so se sukali do ranega jutra“, in — odkritosrčno rečeno — mene tudi, in prav žal bi mi bilo, ako bi tudi take vremenske dopisnike burja odpihala iz „Slovenca“.

Zdaj po tem zagovoru mi menda nobeden ne bo za zló vzal, če tudi jaz v tej reči ktero rečem. V „Slovenca“ sem po navadi videl zapisano: „Pri nas je po osojnih krajih sneg že skopnel.“ Gospod vrednik! ne vém, ali mi boste verjeli ali ne, če Vam povem, da pri nas je pa ravno nasprotno; po osojnih krajih pri nas še prejšnji sneg ni skopnel, tako, da se je bati za ozimno žito. Pa zato nikar ne mislite, da pri nas svet narobe stoji, ampak raje priznajte, da se je Vam narobe zapisalo; ker osojna (= odsojna) stran se pri nas imenuje od solnea proč obrnjena, to je senčna stran. Tako se pri nas večkrat sliši: po osojah bo pa sneg še dolgo ležal itd. Solnčni strani bi se pa bolje reklo pri-

sojna stran, kar pa med ljudmi še nisem slišal govoriti, pa sem že bral.

Menim, da mi ne boste zamerili, gosp. vrednik, da Vas hočem tukaj malo slovenščine učiti; vi Ljubljanečani, če tudi imate toliko šol, že sploh pri jezikoslovcih in slovničarjih niste posebno dobro zapisani, zato bi se bilo dobro iti učiti v „rovtarske Atene“, kako se tam govori.

Zdaj sem pa že skoro malo zašel, ker o vremenu sem mislil pisati. Kako dobro da dé človeku po dolgi zimi na solncu sprehajati se, Vam ne bom popisoval, saj to že sami čutite. (Mi v „rovtarskih Atenah“ smo včasih siljeni še daljše prehode napravljati, kot bi si želeli.)

Dobro pa je, sem poprej rekel, če se včasih pové, koliko „grádov“ je gorkote; in vendar jaz tega ne bom pisal. Zakaj ne? Ne sicer zato, kakor bi toplómér ne imel, ampak povém Vam, da imam še dva in ravno to je pravi križ, ker jeden pol „gráda“ više kaže kot drugi, toraj ne vém, kteremu bi bolj verjel. Če pa hočete vedeti, koliko je gorkote, poglejte na svoj toplomer v Ljubljani in se ne boste veliko zmotili tudi za nas.

Et tu Saule inter prophetas! Tudi ti „Slovenec“ si zašel med preroke — vremenske, ne bom djál lažnjive. Pred novim letom je bilo brati, da meteorologi (vremenoslovci) napovedujejo za (zdaj že menda vsaj preteklo) zimo veliko snega; in res, imeli smo ga trikrat, vselej novega; pred kakimi tremi tedni so meteorologi rekli, da bode stalno lepo vreme, a „Slovenec“ je djál: zdaj bode gotovo grdo, ker meteorologi pravijo, da bo lepo. Ne vém, kako da smete Vi meteorologe razglasiti kar za nevedneže, saj včasih pa vendar zadenejo, in sebe namestu njih posadite na preroški stol? Zdaj se Vam je res obneslo in zaslužite, da Vas štejemo vsaj med „male“ preroke, nikakor pa še ne med velike, kterih prvak hoče biti Rudolf Falb. Njemu, kakor pravijo, luna prihodnje reči napoveduje (potres v Italiji, sneg ta mesec); ali ga pri tem tudi kaj trka — luna namreč — mi ni znano, ker jaz se ne štejem med vremenske dopisnike in vremenske preroke.

S *Kranjske gore*, 27. marca. (Zmes.) Začeti moram svoj dopis seveda z vremenom. Kajti te vrste dopisi imajo v tem meseci svoje posebno mesto, čemur se letos tudi čuditi ne smemo. Sicer je že moj severni sosed oni dan zlezal pod Mangart (ubogi revež, to ga je moralo zebsti!), da bi v širni svet oznanil, kako je tudi v naši dolini sušec pokazal zviti svoj rep, ne pa le tam okoli Hrenovic in sploh stekaj proti „tržaskim figam“. Zato meni danes ni treba spet vsega našega in sosednjega snega s peresom pobrsirati.

Jaz hočem biti bolj zvezdopazovalnega plemena, in zato sem si izbral za opazovalno snov le nekatere minute vsega tega čudnega vremenskega časa.

Včeraj, tiho saboto (pri nas in na Koroškem pravijo „tihemu tednu“ „črni teden“, če tudi je bil letos bolj bel, kakor črn) proti 1/5. uri popoldne povzdignem oči in nategnem ušesa, in kaj je bilo? V črno sivih oblakih je — grmelo — prvič letos v našem kraju! Za nekoliko minut je zagrmelo zopet in kmalo nato se je bučanje zopet ponovilo. Kaj utegne to pomeniti?

Ker se vreme za tem ni nič kaj spremenilo, razun, da je po onem gromenji priplavalo nekaj snežnih kosmičev v nižavo, utegne to pomeniti — vojsko. In kje? No, če ne drugod, pa na papirji, ali med Bismarkom in Windthorstom, ali med časnikarji ali pa morda zares — v Afriki.

Vreme sem toraj s tem obdelal, kolikor je bil moj namen. Sedaj se pa v duhu vsedem na železnico, da se popeljem do najnovejše postaje — sv. Jošt.

Ta novica me je oni dan še bolj iznenadila, kot včerajšnji grom. Glej, glej, sem si mislil, kako svet napreduje! Saj bo kmalo še do tega prišlo, da se bo mogoče na goro sv. Jošta voziti morda kar po žični vrvi. Kar s postaje se bodo ljudje gori potegovali nekako tako, kot ravnajo v Bohinjski Dolini — s hlodi. Ali bodo pa, če bo kaj več prometa, slednjič napravili še tako gorsko železnico, kakor jo imajo v Švici na slovečo goro Rigi.

Od sv. Jošta in njegove postaje se je treba kmalo posloviti, ter se peljati proti domu. Tu nas pa čaka za drugi teden po Veliki noči izveličanski čas sv. misijona, ki ga bodo vodili preč. oo. Lazaristi iz Ljubljane. Ker sem vse povedal, kar sem vedel in še nekaj za nameček, smem za danes nehati.

Domače novice.

(Duhovne vaje [eksercicije]) za ude Vincencijske družbe prično se cvetno nedeljo zvečer o polu sedmih v kapeli Marijanišča in se končajo v sredo zjutraj s splošnim sv. obhajilom. Govori v slovenskem jeziku bodo zmiraj o polu sedmih zjutraj in zvečer; zamorejo se jih udeležiti tudi neudje.

(Pri današnji dopolnilni volitvi) I. volilnega razreda v mestni zbor so bili izvoljeni od prišlih 77 volilcev, in so dobili glasov: dr. vitez Bleiweis-Trsteniški Karol 73, Petričič Vaso 73.

(„Novice“) poročajo, da je deželni odbor kupil od g. dr. Rozine za dolenjsko vinarsko šolo vinograd v Trški gori za 3400 gld.

(Deželni odbor) je poplačal vse stroške prstovoljni požarni bramb, ki je imela pri požaru deželnega gledališča. Tudi je vrh tega podaril zakladu požarne brambre 200 gld. „kot zaslužen priznanje, da je moštvo vestno in vspešno omejilo ogenj in rešilo bližnja poslopja“.

(Umrli) je sinoči gosp. Ivan Perles, tukajšnji hišni posestnik.

(Plemenita osveta.) Tukajšnemu uradnemu listu menda primanjkuje bolj važnega povoda, da izrazi svoje neosnovano nasprotstvo proti našemu listu, ker porogljivo opozori v današnji številki svoje „verne“ in „neverne“ bralce na pomoto, ki se nam je po nepazljivosti korektorjevi vrinila med „domače novice“. Pod naslovom „Osobne vesti“ je pri imenovanju g. dr. Gausterja tiskana beseda „sodnik“ mesto „zdravnik“. Poznali smo g. dr. Gausterja že davno kot zdravnika in ne kot sodnika; da pa tiskarski „škratelj“ ne prizanaša nikomur, znano je gotovo tudi „nezmotljivemu“ vredništvu „Laibacher Ztg.“ „Medice, cura te ipsum!“

(Kmetijsko potovalno predavanje) ima tajnik c. kr. kmetijske družbe, gosp. Gustav Pirc, v nedeljo popoldne, 3. aprila, po cerkvenem opraviilu v Borovnici.

(Kmetiska posojilnica Vrhnjske okolice) registrovana zadruga z omejenim poroštvo, razpošilja ravno svoj računski sklep za leto 1886, iz katerega priobčimo ob kratkim sledeče številke: Denarni promet omenjenega leta znašal je svoto 144.229 gold. 99 kr., ktera se razdeljuje na konto vložnikov v znesku 69.498 gold. 67 kr., na vrnena posojila dolžnikov 53.527 gld. in na konto denarnih zavodov v znesku 9745 gold. 50 kr. itd. Izplačala je vložnikom posojilnica 56.105 gld. 78 kr., na posojila dolžnikom 58.717 gld. 60 kr. in na konto denarnih zavodov 23.088 gold. Preostanka od leta 1885 je bilo 2423 gld. 85 kr. in gotovine v blagajnici koncem pretečenega leta 4158 gold. Čisti dobiček lanskega leta znaša 1679 gold., od katerega se je 1451 gold. 71 kr. pripisalo rezervnemu zakladu. Isti šteje sedaj 5776 gold. 19 kr.

(Mil. g. knez in nadškof Goriški), dr. Zorn, položil je v ponedeljek prisego v roke Nj. Veličanstvu cesarju kot tajni svetnik.

(Občni zbor) Tržaške moške družnice sv. Cirila in Metoda bo v nedeljo, 3. t. m., popoldne ob 5. uri v čitalnični dvorani.

(Parnik „Cattaro“) prične z aprilom redno vožnjo med Trstom in Kotorom. Sprejemal bo potnike in blago ter se ustavljal v vseh imenitnejih istrskih in dalmatinskih lukah.

Narodno gospodarstvo.

Nekaj iz narodnega gospodarstva.

Pogostoma slišimo v najnovejšem času tožbe, kako se na jedni strani neusmiljeno razkosava zemljišče, na drugi strani pa zopet denarni mogotci kupujejo in združujejo velikanska posestva, ki jih ali spremené v gozde in pašnike, ali pa obdelujejo s parno silo. Iz sosednje Koroške beremo v „Miru“ o mnogih slučajih, da se je prodala grajščina z vsem posestvom vred. Dotični pa, ki jo je kupil, dal je pogojzdati njive, travnike in pašnike. V grad je prišel gozdnar, ki je sam lahko nadzoroval in oskrboval vso širno imovino. Ubogi ljudje pa, ki so poprej marsikteri goldinarček zaslužili kot dninarji na grajščinskem posestvu pri delu na polji ali pa doma, niso imeli nobenega zaslužka več. To je korist kopičenja zemljišč! Jednako se godi tudi drugod. Zlasti krivonosni Abrahamovi sinovi se odlikujejo v tem.

Na Ogerskem in v Galiciji so spravili vže skoraj polovico zemlje v svojo last. Kako znajo ti gospodariti, je dovolj znano.

Kakor se limona izžame, potem pa proč vrže, tako dela tudi žid s zemljiščem. Pravo barbarično gospodarstvo je to. Zemlja mu je le molzna krava, od ktere bi rad kolikor mogoče veliko mleka dobil, ne da bi ji hotel izgubljene moči povrniti. Tako opustošena zemljišča so brez vsake cene. Gorje tistemu, ki jih kupi iz židove roke.

Pri nas, hvala Bogu, še vendar ni tako hudo, kakor n. pr. na Francoskem, Angležkem ali pa v Severni Ameriki. Židje ali sploh brezvestni denarni mogotci, bolje: špekulantje, ne morejo dobiti velikih posestev skupaj; brani jim to vzlasti staro, pošteno dedno plemstvo, ki sicer čuva svoja zemljišča, da se ne razkosavajo, h krati pa tudi skrbi, da ne škoduje manjšemu posetniku. Velik in važen faktor v tej zadevi je tudi, pri nas vsaj, fidei-komis. Kedar koli bi naše plemstvo popustilo svoje glavno pravilo, naj se ne razkosavajo zemljišča, marveč naj jih vlada po smrti gospodarjevi vse ena roka, kedar koli bi se razrušil fidei-komis, ki žide že dolgo prav v srce — morda bolje: v mošnjo — peče, bi izvoljeno ljudstvo v roke dobilo ta posestva in gotovo bi to ne bilo na korist malemu posetniku. Kakor pajek bi žid razpredel svoje mreže in stopnjo za stopnjo bi si pridobival v svojo oblast manjša posestva. Izgledov imamo že zdaj mnogo, da si prav lahko mislimo vse nesrečne posledice, ki bi izvirale iz tega.

Toraj tudi pri tem vprašanju velja načelo: „in medio virtus.“ Velika, nerazkosana posestva so lahko velika dobrota prebivalstvu, če lastniki njihovi ne gledajo samo na svoj dobiček in še bolj, če ne preže samo, kako bi ugonobili manjše posestnike in delavce. Veliko posestvo nalaga velike dolžnosti in značajan, ljudomil mož, ki jih pozna in jih hoče spolnovati, mnogo, mnogo koristi. Nasprotno pa gospodar velikega posestva, ki mu je edino v mislih le lastna blagajnica, še več škoduje. Ker dela le s stroji, ne potrebuje toliko delavcev, kolikor bi jih sicer: svoje pridelke ložje ceneje prodaja, nego mali posestnik, ki z večjimi stroški dosega mnogo manjših uspehov. Posledice tega so vsakemu jasne.

(Konec prih.)

Telegrami.

Dunaj, 31. marca. Cesar je podaril za namene dr. Holubu pet tisoč gld.

Dunaj, 31. marca. Rumunski kralj in kraljica odpotovala sta danes zjutraj v Bukarešt.

Dunaj, 31. marca. „Pl. Correspondenz“ je Stojlov pooblastil naznaniti, da njegov prihod na Dunaj nima značaja posebne politične misije. Njegov prihod ima namen, da se pouči o namerah velesil gledé na najnovejše dogodke bolgarskega vprašanja po dogovoru z merodajnimi vladnimi osebami in diplomatiškimi zastopniki. Dunajskemu kabinetu potovanje Stojlova ni bilo naznanjeno, toraj kabinetu niso znani njegovi nameni. Na Dunaji misli Stojlov ostati kakih štirinajst dni. Daljše popotovanje v Darmstadt, Ingenheim ali Stockholm pozitivno ni določeno.

London, 31. marca. „Reuterjev bureau“ je zvedel iz Petrograda, da je bil včeraj nov napad na cara v Gačini. Car ni ranjen, podrobnosti so še neznane.

Umrli so:

27. marca. Urša Babšek, gostija, 67 let, Poljanska cesta št. 37, spridenje jeter. — Anton Vidmar, delavec, 30 let, Opekarska cesta št. 13, jetika.

28. marca. Viktor Gril, knjigovezov sin, 1½ leta, Rožne ulice št. 3, božjast. — Ana Bernard, hišnega posestnika žena, 59 let, Kolodvorske ulice št. 23, jetika. — Marko Vavken, gostač, 72 let, Hradekega vas št. 8, pljučni emphysem.

29. marca. Apolonija Pohlin, šivilja, 45 let, sv. Florjana ulice št. 28, Peritonitis. — Rudolf Malinovski, tapetarjev sin, 4 leta, Gospodske ulice št. 4, škrlatica. — Janez Boštjančič, delavčev sin, 16 mes., Hradekega vas št. 31, božjast.

V bolnišnici:

28. marca. Marija Zrimšek, dekla, 18 let, otrpnjenje možgan. — Karol Morela, ključar, 26 let, jetika.

29. marca. Andrej Černe, dninar, 57 let, Pneumonia. — Janez Gril, delavec, 25 let, vsled mrzlice.

Tuji.

29. marca.

Pri **Mattäu**: B. Rausch, trgovec, iz Norimberka. — Polak, Lazar, Singer, Michel, Angel, Kopel, Stein in Sparholz, trgovci, z Dunaja. — S. Steinberg, zasebnik, iz Celovca. — Murnik, stotnik, iz Bleda. — Baron Srečko Gerlach, zasebnik. — Vitez Gutmannsthal, zasebnik, iz Trsta. — V. Völkl, zasebnik s soprogo, iz Gorice.

Pri **Stonu**: Robert Gwinner, inženir, z Dunaja. — Karol Kögler, tajnik, z Dunaja. — Adler, Bellak in Tomas,

trgovci, z Dunaja. — Srečko Andrian, o. k. nadporočnik, iz Nemčije. — Vence Janatsch, kupčevalec, iz Moravskega. — J. Lövinger, trgovec, iz Kaniže. — Jožef Golmaier, kaplan, iz Boh. B. strice. — Morie Hladik, gozdár, s soprogo, iz Soteske. — J. Pfeifer, trgovec, iz Leskoveca. — Dr. Burger, Röthel, Dr. Linhart, Loy in Jonke, zasebniki in posestniki, iz Kočevja. — Ig. Urbančich, trgovec, iz Trsta.

Pri **Bavarskem dvoru**: Mignoni, kupčevalec, z Dunaja. — Albert Putz, stotnik s soprogo, iz Pulja. — Wurnik, slikar, iz Radovljice.

Pri **Južnem kolodvoru**: Janez Zisen, zasebnik, iz Rima. — Alojzij Moršak, tiskar, z Dunaja. — Ant. Dehmal, tovarnar, z Dunaja. — Schwanebeg in Kenzinger, glasbena umetnika, z Dunaja. — Katarina Hribernik in Neža Tominkus, zasebnici, iz Celovca. — V. Jamer, posestnik, iz Škofje Loke.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	733.03	+ 2.0	sl. szap.	oblačno	
30. 2. u. pop.	730.68	+ 8.8	m. zap.	del. jasno	0.00
9. u. zveč.	733.55	+ 2.0	sl. vzh.	jasno	

Zjutraj oblačno, dopoldne skoraj jasno, popoldne ob 2. uri se je stemnilo, pa kmalo je bilo zopet jasno. Srednja temperatura 4.3° C., za 1.5° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafeno poročilo.)

31. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	80 gl. 85 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	81 „ 85 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	113 „ 60 „
Papirna renta, davka prosta	97 „ 55 „
Akcije avstr.-ogerske banke	882 „ 20 „
Kreditne akcije	285 „ 20 „
London	127 „ 55 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleon.	10 „ 11 „
Ces. cekini	6 „ — „
Nemška marka	62 „ 62½ „

Išče se

pošten, zanesljiv, v

gostilniški stroki izveden mož,

kteri bi hotel prevzeti krčmo v Cérknici „pri pošti“, v koji je nastanjena Cérkniska čitalnica, kamor domačini in tuji navadno radi zahajajo. Več o tem poizvé se pri g. Josipu Milaveu v Cérknici pismeno ali osobno. (1)

Službe pri cerkvi (3)

Išče v cerkvenih opravilih dobro izurjen mož, kojega žena je spretna perica. Lepa spričevala in lepo vedenje prosilec bolje priporočajo, kakor besede. Več se izvé pri opravištvu „Slovenca“.

Organist in cerkvenik

dobi službo z nastopom o sv. Jurji. (2)
Cerkveno predstojništvo Sodražica.

Išče se slovenskega in nemškega jezika zmožna

natakarica

poštenega vedenja, ki bi gostilno na deželi (Gorenjskem), oziroma pijačo na račun prevzela. Nastop službe o sv. Jurji. (2)
Ponudbe naj se pošiljajo pod „A. Š.“ v Jesenice (Assling), na Gorenjskem.

Po znižanej ceni.

Kmetom v pomoč.

Narodno-gospodarska razprava.

Spisal
(22) **IVAN BELEC**,
župnik.

Cena knjigi je znižana od 25 kr. na 20 kr., po pošti 5 kr. več; kdor jih vzame deset skupaj, dobí najdajsto brezplačno. — Knjiga obsega 9 pól v osmerki.

„Katoliška tiskarna“

v Ljubljani
Valazarjev trg št. 5.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.